

Bio.Bulletin

Nieuw hoofd R&D: Prof. Dr. Felix L. Wäckers

Felix L. Wäckers

Met de aanstelling van Felix L. Wäckers (1961) als hoofd research & development, laat Biobest weer zien dat het mens is. Professor Wäckers staat internationaal gekend als een vooraanstaand specialist in het veld van plant-insect-interacties, met een sterke focus op biologische bestrijding en bestuiving.

Academicus met oog voor toepassingen

Professor Wäckers is een gerenomeerd entomoloog met meer dan 130 wetenschappelijke artikels op zijn naam. En die publicaties bestrijken een reeks belangrijke thema's rond de biologische bestrijding en bestuiving: interacties tussen insecten en planten, functionele biodiversiteit, compatibiliteit tussen transgene gewassen en biologische bestrijders, ...

Internationale specialist

Binnen zijn werk als academicus heeft hij een heel internationaal parcours gereden. Eerst in de Verenigde Staten, daarna bij de Nederlandse overheid en aan de Universiteit van Wageningen. Aan het Federaal Instituut voor Technologie te Zürich onderzocht hij functionele diversiteit. Later keerde Wäckers terug als onderzoeker aan het Nederlandse Instituut voor Ecologie te Heteren.

Sinds 2005 leidt Wäckers het "Centre for Sustainable Agriculture" aan

de Lancaster University (UK). In dit internationale en multidisciplinaire onderzoeksinstituut worden sterke links gelegd tussen onderzoek en de praktijk op het veld en in de kas.

Van universiteit naar onderneming

De overstap van een pure academische positie naar het bedrijfsleven is voor Professor Wäckers niet zo groot als het lijkt: "In mijn onderzoek heb ik vaak samengewerkt met verschillende partners: overheden, internationale organisaties en ook de industrie. Met mijn positie binnen Biobest zeg ik geen vaarwel aan het pure onderzoek, integendeel. Ik krijg hier de kans om vanuit een heel ander perspectief mijn onderzoek verder invulling te geven. Maar ik zal zeker blijven publiceren."

Complexiteit is mooi

"Interacties tussen planten en insecten blijken vaak veel complexer dan men pakweg 20 jaar geleden aannam. Door nieuwe inzichten in het gedrag van zowel insecten als planten kunnen we nieuwe strategieën ontwikkelen om de biologische bestrijding en bestuiving te optimaliseren. De complexiteit maakt het nou net zo uitdagend. En in meer en meer situaties kunnen we nu een concreet antwoord geven."

Voor een efficiënte biologische bestrijding moeten heel wat factoren

nét juist zitten. Wäckers: "Daarom is onderzoek en advies zo'n belangrijk gegeven. Ik hoop dat ik in mijn functie bij Biobest mijn kennis en ervaring nog sneller kan omzetten in praktische resultaten op het veld. Want daar maken we het verschil. Gezondere gewassen, een efficiëntere productie en een hogere kwaliteit. De biologische bestuiving en bestrijding spelen een steeds belangrijkere rol in een duurzame voedselvoorziening. Er is enorm veel onderzoek nodig, en de praktijk gaat met rasse schreden vooruit."

Trends voor de toekomst

"Biobest wil investeren in onderzoek én ontwikkeling. We willen snel nieuwe producten op de markt brengen voor nieuwe bedreigingen, maar ook op langere termijn werken en daarvoor is fundamenteel onderzoek nodig. Daarbij wil Biobest samenwerken met andere bedrijven, universiteiten en instanties. De oprichting van Biobest Green Lab is daar alvast een illustratie van."

"De focus voor de volgende jaren zal enerzijds liggen in het verhogen van de kwaliteit en efficiëntie van bestaande producten. Aan de andere kant willen we nieuwe nuttige organismen en zelfs hele nieuwe strategieën introduceren. Ik zal daarvoor deels voortwerken vanuit mijn vroeger onderzoek, maar ook nieuwe wegen bewandelen. Ik ben er van overtuigd dat de slagkracht van biologische bestuiving en bestrijding in de volgende jaren erg sterk zal toenemen!"

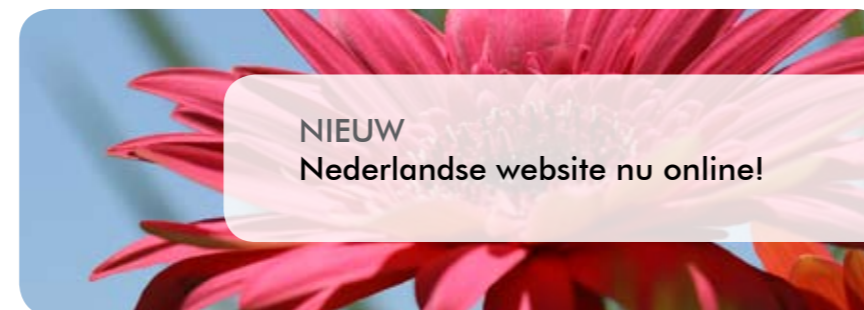
Biobest Biological Systems opent een ultramoderne productie-eenheid in Mexico.

NIEUW!
Biobest Mexico

Biobest kondigt met trots de opening aan van een gloednieuwe productie-eenheid voor hommels, opgericht in een joint-venture met zijn verdeler en reeds geruime tijd lokale partner Distribuciones Imex. Bij het design en de constructie ervan werd rekening gehouden met de laatste technologieën en innovaties op het gebied van hommelmelkweek.

De nieuwe vestiging omvat de productie en administratieve hoofdzetel van Biobest Mexico en is centraal gelegen in de staat Jalisco. De hommelmelkweek is ondertussen al van start gegaan en de eerste hommelnesten zullen weldra ingezet kunnen worden voor bestuiving. Op zeer korte termijn zal de productie op volle kracht draaien.

NIEUW
Nederlandse website nu online!

Zoals u kan lezen in dit Bio.Bulletin, is Biobest volop in beweging. Onze onderneming blijft innoveren, onderzoeken en groeien. En dat willen we ook reflecteren met onze nieuwe website. Bezoek ons op www.biobest.be. U zal merken dat het nog steeds een compleet naslagwerk is voor iedereen die van ver of dichtbij betrokken is bij groente-, fruit- en sierteelt.

De nieuwe site is vooral veel meer dan enkel maar een nieuw jasje. We hebben veel aandacht besteed aan het updaten van gegevens op basis van nieuwe onderzoeksresultaten. Daarnaast hebben we er ook voor gezorgd dat die informatie eenvoudiger en meer intuïtief te vinden is. Welkom bij Biobest, welkom op onze nieuwe site!

Dankzij deze nieuwe productie-eenheid, kan Biobest de Mexicaanse en naburige markten voorzien van een constant aanbod van hoogwaardige bestuivers en biologische gewasbeschermingsmiddelen. Biobest en Distribuciones Imex wensen de Mexicaanse autoriteiten en iedereen die bijgedragen heeft tot het succes van dit gezamenlijke project, te bedanken.

Biobest Mexico
Josefa Ortiz De Dominguez N°24
Colonia Agua Blanca Industrial
45235 Zapopan, Jalisco

Colofon

Bio.Bulletin is een uitgave van Biobest N.V. Ondanks de grote zorg besteed aan de samenstelling van de opgenomen artikels, kan Biobest N.V. niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele onjuistheden. Voor verdelers, zie verdelerslijst op: www.biobest.be

V.U.: David Vanderbruggen
Ilse Velden 18
B-2260 Westerlo
info@biobest.be
www.biobest.be

Jean-Marc Vandoorne, nieuwe CEO van de Biobest groep

Biobest heeft het genoeg om u de komst van Dhr. Jean-Marc Vandoorne als CEO van de Biobest Groep NV aan te kondigen. Dhr. Jean-Marc Vandoorne zal het voorzitterschap van het directiecomité op zich nemen en het geheel van de activiteiten van de Biobest Groep leiden. Sinds 21 september 2009 is hij er dan ook volop tegenaan gegaan. Jean-Marc volgt Christian Van Osselaer op die actief voorzitter wordt van de raad van bestuur van de Biobest groep. Christian zal de groep verder blijven

ondersteunen, hoofdzakelijk in de afdeling R&D en business development. Hij zal zich verder meer gaan toeleveren op Biofirst, het moederbedrijf van Biobest en synergieën tot stand brengen binnen de groep.

Jean-Marc Vandoorne is gehuwd, vader van 3 kinderen en woont in Antwerpen. Hij is afgestudeerd als handelsingenieur en begon z'n carrière bij Arthur Andersen, waar hij na een aantal jaren financiële audit de overgang maakte naar de consulting afdeling waar hij projecten op het gebied van strategie en logistiek leidde. Na een korte ervaring als Supply Chain Manager bij Mobil Plastics Europe, ging hij in 1999 aan de slag bij Laundry System Group (Wewelgem) als Chief Operating Officer. Sinds 2001 was hij President van de divisie Commercial Laundry Equipment. Na de overname door de Alliance Groep in 2006, heeft hij de verantwoordelijkheid over de Europese activiteiten van de groep gekregen.

Biobest is ervan overtuigd dat Jean-Marc samen met de overige leden van het directiecomité, haar ambitieuze doelstellingen zal waarmaken.

Our Advice, Your Growth!

Tuta absoluta. Komt hij? Hij komt. Hij is er!

Tuta absoluta. Van nobele onbekende tot gespreksonderwerp van de dag. En dat op nog geen twee jaar. De Zuid-Amerikaanse mineermot Tuta absoluta is een serieuze bedreiging voor tomatentelers, ook in Nederland en België. Maar er is hoop!

Onooglijk motje

Zo ongeveer 9 millimeter lang, bruin gespikkeld. Een onopvallende vernielers. De larven van deze minuscule mot zijn verantwoordelijk voor enorme beschadigingen in de tomatenteelt, voornamelijk in Zuid-Amerika. Het beestje is afkomstig uit Chili en heeft sinds de jaren '70 een stille opmars gemaakt in het hele Zuid-Amerikaanse continent. En daar bleef het bij...

Tot eind 2006 plots een sterke invasie plaatsvond in de Catalaanse en Valencianse openlucht tomatenteelt. *Tuta* is op snel tempo zowel zuid- als noordwaarts gegaan, waar het nu ook kastomaten teistert. Niet enkel in Almeria, maar ook in Marokko, Algerije, Zuid-Frankrijk, Italië, Tunesië, ... Op dit ogenblik is *T. absoluta* aanwezig in praktisch het hele Middellandse Zeegebied. Maar ook daarbuiten, want ook in Koeweit, Bahrein, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk werd de mot signaleerd in de tomatenteelt.

Ook bij ons ...

In 2008 werd *Tuta* voor het eerst in Nederland waargenomen in enkele verpakkingstations voor ingevoerde tomaten. Maar daar bleef het niet bij. Later werden in verschillende tomatenkassen effectieve mineergangen ontdekt. In juli 2009 werd door de PD bekendgemaakt dat de soort

zich voor het eerst in Nederland met succes had voortgeplant.

Verregaande aantastingen

Tuta absoluta is een vervalende kostganger. Hij is onopvallend, plant zich aan een razend tempo voort, is sterk resistent en heeft zijn natuurlijke vijanden thuisgelaten. De larven van *T. absoluta* graven gangen in de bladeren, stammen en onrijpe vruchten van tomaten en andere leden van de nachtschadefamilie. Dat geeft een groeivertraging en het verlies van oogstbare vruchten.

In de bladeren toont *T. absoluta* een kenmerkend vlekvormig graafbeeld. Dit verschilt van andere mineerders zoals *Liriomyza*, waarvan de gangen meer een tunnelstructuur aannemen. De graafgangen in de vruchten worden verraden door kleine hoopjes uitwerpselen ter hoogte van de kroon.

De larven verlaten regelmatig hun gangen om zich naar andere delen van de plant te begeven, of zelfs om zich naar naburige planten te verplaatsen. De aangevreten delen vertonen necrotische kenmerken en ze zijn een haard voor secundaire infecties.

Er zijn aantastingen gemeld in o.a. aubergine (*Solana melongena*), tamarillo (*S. betaceum*), meloenpeer (*S. muricatum*) en verschillende pepersoorten (*Capsicum* sp.). Ook

aardappelen werden aangetast, maar enkel de bovengrondse delen. Verder worden ook de sier- en wilde soorten Solanaceae gevisieerd: zwarte nachtschade (*S. nigrum*), *Datura* sp., siertabak (*Nicotiana glauca*), ...

"Doé er iets aan...!"

Wat wij hier meemaken, gebeurde in de jaren '70 van de vorige eeuw in het Zuid-Amerikaanse continent. Jarenlange chemische bestrijdingscampagnes maken dat *T. absoluta* nu een sterke tendens tot resistentie vertoont. Er zijn verschillende effectieve bestrijdingsmiddelen, maar die nemen snel in slagkracht af. Een geïntegreerde en / of biologische aanpak is op langere termijn sterk aangewezen. Biobest heeft, op basis van verschillende onafhankelijke onderzoeken, een scala aan strategieën ontwikkeld die de dreiging van *Tuta absoluta* kunnen keren.

Geen struisvogelpolitiek

In navolging van de rest van Europa mag verwacht worden dat *T. absoluta* effectief zijn intrede zal doen, waarschijnlijk om te blijven. Het is voor elke teler belangrijk om een eventueel voorkomen snel vast te stellen. Het is daarom verstandig om feromoonvallen op te stellen als een soort "early warning system". Iedereen binnen het bedrijf zou op de hoogte moeten zijn van de dreiging. Naast het effectieve detecteren met feromoonvallen, is ook het kenmerkende vraatbeeld een goede indicator. Het spreekt voor zich dat iedereen die zich in de gewassen begeeft, op de hoogte moeten zijn van dit beeld.

Meersporentactiek

In de effectieve bestrijding van de mineermot, kiezen we resoluut voor een meersporentactiek die de plaag aanpakt op verschillende momenten in haar ontwikkeling. De volwassen mot wordt in de eerste plaats opgespoord en geneutraliseerd met feromoonvallen. Dat kan met watervallen, deltavallen of vangplaten. Vooral de mannetjes worden in grote aantallen aangelokt, wat de populatie-opbouw

sterk vertraagt. Dat is een belangrijke randvoorwaarde om de nuttigen de mogelijkheid te geven om op gelijke hoogte te komen.

Macrolophus caliginosus

Op elk potje past een deksel. In de bestrijding van *T. absoluta* wordt vaak beroep gedaan op de roofwants *Nesidiocoris tenuis*. In Nederland en België wordt zijn aanverwant neefje ingezet, *Macrolophus caliginosus*. De roofmijt predateert zeer efficiënt op de eitjes en jonge larven van *Tuta*. Het enige nadeel is de relatief trage populatie-opbouw van *M. caliginosus*. Dat wordt dus opgevangen met de feromoonvallen en een deskundige inzet van bacteriepreparaten.

Wacht tot ze buitenkomen...

De larve van *T. absoluta* verlaat regelmatig zijn gangen om op zoek te gaan naar andere voedingsbronnen. Dat maakt ze vatbaar voor een behandeling met *Bacillus thuringiensis*. Door regelmatig te sproeien op uitgekende tijdstippen, kan zo een sterk reducerend effect bekomen worden op de schadebrengers.

Bio-symposium Marokko: Biobest adviseert.

Op 5 en 6 maart 2009 werd in Agadir een Bio-symposium georganiseerd door Biobest Marokko, onder de welluidende titel: "Advances in biological and integrated crop pro-

Als het niet anders kan....

In bepaalde gevallen moet de keuze gemaakt worden om chemisch te corrigeren. Maar dat zijn beslissingen die niet licht genomen mogen worden. In de eerste plaats kan best gehandeld worden in samenwerking met een voorlichter om de neveneffecten van de behandeling op de nuttigen te minimaliseren. Anderzijds mag het gevaar van resistentie niet onderschat worden, iets wat men in Zuid-Amerika wel gedaan heeft...

Biobest blijft zoeken...

Het probleem van *Tuta absoluta* is erg nieuw, onverwacht en dringend. Biobest werkt dan ook nauw samen met telers, onderzoekers en verschillende andere instanties om de bestaande bestrijdingstactieken te optimaliseren. Wat dat betreft zijn er verschillende interessante introducties qua nuttigen, meer bepaald verschillende ei- en larvenparasieten, te verwachten. U hoort nog van ons! ■

unieke gelegenheid om de pols te nemen van de geïntegreerde en biologische landbouw in Marokko. En die pols klopt springlevend!

De laatste jaren kende het hele Middellandse Zeegebied een sterke stijging in de groente-, fruit- en sierteelt. Dat zien we zowel in de uitbreiding van het areaal, maar zeker ook in een sterke professionalisering en modernisering.

Het beeld dat vele Europeanen hebben van een enigszins folkloristische en weinig vooruitstrevende aanpak, klopt al lang niet meer. De Marokkaanse, Tunesische, Algerijnse, ... collega's weten perfect waar de klepel hangt en de investeringen in technologie, bedrijfsoptimalisatie en research stijgen elk jaar aanzienlijk.

Maar de sector kampt ook met heel wat vraagstukken, zoals:

- Hoe omgaan met steeds strenger wordende MRL's
- Het spook van resistentie dat steeds duidelijker zichtbaar wordt
- het opduiken van nieuwe bedreigingen, zoals *Tuta absoluta*
- Een grotere focus op milieu en gezondheid

Deze en andere uitdagingen maken dat zaken als een geïntegreerde en biologische teelt sterk aan belang winnen. Maar een grootschalige overstap is geen sinecure. Het betekent overstappen van een reactieve naar een pro-actieve benadering en dat brengt een heel ander denkkader met zich mee. Op het symposium heeft Biobest alvast aangetoond dat kennis, advies en research van zeer groot belang zijn. ■

Nick Nagels, adviseur met praktijkervaring

Na mijn opleiding tuinbouw en biotechnologie aan de Katholieke Hogeschool Kempen te Geel ben ik op het glastuinbouwbedrijf van mijn ouders gaan werken. Na enkele jaren dienst op het familiebedrijf te Koningshooikt was ik op zoek naar een nieuwe uitdaging.

De tuinbouwsector heeft mij altijd aangesproken, alleen heb ik voor mezelf besloten om een andere

Biobest op Fruit Logistica 2010

Op 3-5 februari 2010 vindt u de Biobest-stand op de Fruit Logistica-beurs in Berlijn (D). In de Berliner Messe zal iedereen die iets te betekenen heeft in de wereld van AGF aanwezig zijn. Het is dé plaats waar contacten gelegd worden, trends gespot, overleg gepleegd, belangen behartigd, ...

We zullen er zijn om gezien te worden, maar zeker ook om zelf te zien. Op deze in belang toenemende beurs presenteren we u verschillende nieuwigheden. Zowel op vlak van producten als qua advies beweegt er heel wat bij Biobest.

Maar ook naar de retailsector en de grootdistributie toe willen we de boodschap van voedselveiligheid, efficiëntie en kwaliteit door geïntegreerde en biologische teelt blijven verspreiden. We staan er dus ook zeker als promotor van onze telers.

In een volgende editie mag u zeker een verslag verwachten. En vanzelfsprekend zijn al onze klanten en lezers van harte welkom op de Biobest-stand. ■